

Fra Jan Øberg...

*Dr.hc., forskningschef TFF
25. maj 2015*

Nye kampfly - irrelevant og dyrt slag i luften

Utilstedeligt at vi endnu ikke har skyggen af en ordentlig, informeret debat om sikkerhedspolitikken og økonomien forud for beslutningen. Årsagen er at der ikke findes nogle for samfundet gode argumenter for dem.

Alle partier med undtagelse af Enhedslisten mener at Danmark bør anskaffe nye kampfly - der i bedste fald vil være i funktion om 5 år. Dagens pris - afhængig af antallet fly - er på 30 milliarder kroner - godt 5000 kroner per mand, kvinde og barn i vort land - og mindst 100 milliarder kroner til brugsomkostninger frem til 2045. I dagens tal kostede Storebæltsbroen 37 milliarder.

Debatten har hidtil *ikke* handlet om hvad i alverden vi skal med disse maskiner, kun om valget mellem tre typer. Fakta og problemer holdes helt bevidst i det dunkle og skal skydes ud til efter valget for derpå at træffe beslutningen hurtigt så ingen opdager gigantinvesteringen - i en tid hvor der skæres ned på alt andet.

Hvorfor mon? Fordi der ikke findes nogle for samfundet gode argumenter for kampfly!

En seriøs diskussion blandt politikere, medier og befolkning burde omfatte mindst disse punkter:

Prisen

Der findes ingen eksempler på at tilbudspris på den slags maskiner ligner slutprisen. Fordyrelser er indbygget i alle store militærindustrielle projekter - slag på tasken 25% fordyrelse mellem beslutning og leverance.

Hvad skal de bruges til?

Fly af denne type har intet med *forsvar* af dansk territorium at gøre. Dertil kræves defensive systemer som helikoptere, minering, kystovervågning, kortrækkende raketter. Disse fly skal erhverves af to sagen uvedkommende grunde:

a) for at i fremtiden kunne deltage i internationale interventioner à la besættelsen af Irak og ødelæggelsen af Libyen - altså den slags, der strider imod folkeretten, er fiaskoer på egne præmisser, øger had og terrortrusler mod Danmark, skaber enorme menneskelige lidelser og flygningestrømme - kort sagt, gør os og

verden *mindresikker*;

b) for at tækkes USA. Havde vi ikke været medlem af det USA-ledede NATO ville ingen have fundet på noget så modproduktivt, dumt og dyrt som dette.

Hvordan ser fremtidens verden ud? Trusler?

Projektet bygger på myten om den evige trussel fra Rusland - skræmme- og ikke trusselsbillede. Hver eneste gang et ny militært projekt skal boksens igennem henvises der til truslen fra Øst. Men hvornår var det Rusland forsøgte at besætte lande i Vesteuropa (NATO)? Ruslands militære udgifter er i dag er 8% af NATOs og at kun en klinisk sindssyg eller suicidal russisk leder - og dét er Putin ikke - ville starte en Tredje Verdenskrig i dag. Der findes kort og godt ingen militær trussel mod danske territorium, der kan motivere nye kampfly.

Verdens virkelige problemer

Der findes derimod mængder af andre trusler hvis man ser på lang sigt - såsom den globale opvarmning, cyberkrig, fascisme/underminering af demokrati, terrorisme samt resourceproblemer (vand og vedvarende energi) der kræver gigantiske investeringer. Og der findes et stort behov for virkelig humanitære interventioner - til løsning af problemer som underudvikling, sygdomme, fattigdom, sult, etc.

Økonomi og arbejdspladser

Men er arbejdspladser så ikke et godt argument for disse nye kampfly? Overhovedet ikke! Hvis du investerer 100 kroner i våbenproduktion så går langt det meste til superavanceret teknik, udstyr og kapitalintensiv forskning og en brøkdel til at ansætte mennesker.

Omvendt er det med 100 kroner til sektorer som sygehuse, skoler, infrastruktur og kulturlivet. Militærproduktion har aldrig samme beskæftigelseeffekt som civil. Kampfly er noget, der anskaffes for at skabe sikkerhed - ikke for beskæftigelsens skyld.

Alternativerne? Og hvad kunne man få for de penge?

Endelig er der de såkaldte alternativomkostninger (opportunity costs). Når vi først har smidt 30-50 milliarder samfundsøkonomisk uproduktive kroner ud af vinduet udelukkende til gavn for militære industrier i Danmark og USA kan de penge ikke anvendes til andre formål.

Her sluges ufatteligt store ressourcer, der - fordelt ud over Danmark og verden - kunne fremme nødvendige civile innovationer, bidrage til løsningen af store og små sociale problemer, stimulere kulturel vækst, øge ligheden og løse fattigdomsproblemet.

Behovet for nytænkning

Der var en gang noget, der hed grammofonplader. Producenterne troede at det var sådan man i al fremtid ville nyde musik. De forestillede sig ikke båndoptageren, walkman, CD'en, iPod'en og nu streaming med f.eks. Spotify.

Langt inde i en mørk boks sidder nogle få statslige og private bureaukrater sammen med kolleger i det danske og internationale Militær-Industrielle-Medie-Akademiske Komplex (MIMAK); de lider af svær "gruppe- og vanetænkning". De lytter til grammofonplader fra His Master's Voice (USA) og aner intet om den nye og smarte verden udenfor. Det er dem og kun dem, der mener at vi helt naturligt skal have

kampfly.

Skatteydernes interesse

Hvis vi ikke kan få en ordentlig debat om dette i god tid - herunder drøfte andre måde at styrke Danmarks sikkerhed på - så bør ethvert dansk hushold fratække 5.000-10.000 kroner per medlem på næste års selvangivelse og som forklaring skrive at "Jeg nægter at betale skat til kampfly, der ikke besluttet på en for demokratier værdig måde og ikke kommer til at gøre nogen nytte for Danmark og verden."

Hvis danske og internationale eliteinteresser vil have disse fly kan de vel rejse pengene ved crowdfunding.

Vi er i den 11. time. Nogen må vågne op og begynde at tænke - og intellektuel oprustning er den eneste Danmark i dag har brug for.

Kontakt

Jan Øberg

0046 738 525200

oberg@transnational.org

Den Transnationale Stiftelse for
Freds- og Fremtidsforskning
Vegagatan 25
S - 224 57 Lund, Sverige
+46 738 525200

Jan Øberg er fil.dr., medstifter og
direktør for TFF, der blev
etableret i 1986. TFF er helt
uafhængig af stat og næringsliv

[Mail](#)

[Jan Øberg](#)

[TFF](#)

[Facebook](#)

[Blog](#)